

The study found that the process of forming the methodological competence of future choreographers should be viewed as a set of stages through which students progress from acquiring methodological knowledge to independently developing, designing, conducting, and analyzing a choreography class. The article focuses on different scholarly approaches to the classification of teaching methods for future specialists in higher education institutions. Taking into account the specifics of the professional activity of future choreography specialists, the authors propose their own grouping of teaching methods that constitute the basis for the formation of choreographers' methodological competence.

The scientific novelty of the study lies in the proposed classification of teaching methods for future choreographers during classical dance classes in higher education institutions, which combines verbal-visual, practical-reproductive, problem-based and inquiry-based, interactive, project-based, digital, and reflective teaching methods.

Conclusions. The methodological competence of future choreographers is a component of their professional competence, and its development determines the high quality of teaching and further professional growth. The methodological competence is based on a combination of traditional and innovative teaching methods. Classical dance classes contribute to the formation of future choreographers' methodological competence through the combination of theoretical acquisition of choreographic material with its practical mastery, analysis of performance technique, selection of appropriate teaching methods, identification and correction of errors, and gaining experience in independently conducting individual elements of a choreography class.

Keywords: professional training; future choreography specialists; classical dance classes; methodological competence; classification of teaching methods for choreographers.

Одержано редакцією 18.08.2026
Прийнято до публікації 02.09.2026

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2026-3-233-238>

 <https://orcid.org/0009-0006-6304-3229>

ГАНЧИЧ Аліса

викладачка катедри хореографії,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

 a.hanchych@kubg.edu.ua

 <https://orcid.org/0000-0003-0623-1718>

СИНЕОК Віра

заслужена артистка України, завідувачка катедри хореографії,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

 v.synieok@kubg.edu.ua

 <https://orcid.org/0000-0003-4202-4222>

КАЛІЄВСЬКИЙ Костянтин

доктор філософії, доцент катедри хореографії,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

 k.kaliievskiy@kubg.edu.ua

УДК 37.016:793.3]:316.61-053.6(045)

НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ УТВЕРДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПІДЛІТКІВ (МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УРОКУ)

У статті з'ясовано анатомо-фізіологічні та психологічні особливості дітей середнього шкільного віку, що зумовлюють специфіку побудови заняття народно-сценічного танцю в аматорському хореографічному колективі.

Визначено, що ефективність освітнього процесу забезпечується поєднанням принципів доступності й індивідуального підходу, систематичності та послідовності, міцності засвоєння матеріалу, поєднання вербальних і невербальних способів впливу, свідомості й активності, міждисциплінарних зв'язків, емоційності, а також демократичного й гуманного ставлення до вихованців.

Доведено, що тричастинна структура заняття (вступна, основна та заключна частини) і послідовність вправ екзерсису біля опори забезпечують рівномірний розподіл фізичного навантаження з урахуванням дисгармонійності розвитку опорно-рухового апарату та нестабільності серцево-судинної системи підлітків.

Уточнено критерії добору музичного супроводу та репертуару відповідно до вікових можливостей рівня учнів середнього шкільного віку.

Обґрунтовано доцільність поступового ускладнення хореографічних комбінацій шляхом розширення координаційних, віртуозних і партнерських елементів техніки.

Встановлено, що концертна, фестивальна та конкурсна діяльність є дієвим чинником формування стійкої мотивації підлітків до занять народно-сценічною хореографією та розвитку їхньої виконавської майстерності.

Наголошено на необхідності індивідуального підходу до вихованців з огляду на рівномірність темпів фізичного й психологічного дозрівання хлопців і дівчат цього вікового періоду.

Ключові слова: народно-сценічний танець; підлітковий вік; методика навчання; хореографічний колектив; структура занять; музичний супровід; концертна діяльність; національно-культурна ідентичність; патріотичне виховання.

Постановка проблеми. Серед підростаючого покоління останнім часом помітно послаблюються інтерес до вивчення народної хореографії порівняно із сучасними танцювальними напрямками. Водночас народно-

сценічний танець залишається базовою складовою фахової хореографічної освіти та важливим чинником гармонійного фізичного й естетичного розвитку дитини, оскільки акумулює в собі національну самобутність і сприяє формуванню шанобливого ставлення до культурної спадщини різних народів. У зв'язку з цим постає практичне завдання підбору методів і принципів навчання, які дозволили б зацікавити підлітків народно-сценічною хореографією, водночас урахувуючи вікові анатомо-фізіологічні зміни в їхньому організмі задля запобігання травматизму та перенавантаження в освітньому процесі хореографічного колективу.

Окремі аспекти підготовки дітей у хореографічних колективах висвітлено в працях О. Мартиненко, В. Волчукової, В. Кирилюк, Н. Лісовської та інших дослідників, проте узагальнений характер наявних розробок і брак досліджень, зосереджених саме на дітях середнього шкільного віку, зумовлюють актуальність системного опрацювання цієї теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади викладання народно-сценічного танцю розкрито в навчальних посібниках Є. Зайцева та Ю. Колесниченко, В. Володько, Н. Лісовської, І. Мостової, де систематизовано послідовність вправ екзерсису біля опори, принципи побудови уроку та специфіку роботи над регіональною лексикою. Питання організації навчальної діяльності в дитячому хореографічному колективі, зокрема добору методів і принципів педагогічного впливу, досліджували К. Булага, А. Пригода, В. Волчукова зі співавторами. Вікові анатомо-фізіологічні та психологічні особливості підліткового періоду ґрунтовно охарактеризовано в працях А. Хрипкової, Н. Токаревої та А. Шамне, С. Коца та В. Коц, що дозволяє співвідносити педагогічні вимоги до заняття хореографією з реальними можливостями дитячого організму.

Ширший контекст професійної підготовки й розвитку фахівців хореографічного профілю розкрито в низці досліджень. Зокрема, І. Єнгалічева, Ю. Нікітська та К. Нашкородова обґрунтовують вплив освітнього середовища закладу вищої освіти на професійний розвиток майбутнього хореографа, виокремлюючи серед його компонентів культурно-творчий складник, що охоплює участь у концертній діяльності, фестивалях і мистецьких проектах. В. Ткаченко, І. Маслова, О. Цвячка та О. Атамась розглядають танець як інструмент психоемоційної гармонізації особистості, підкреслюючи його катарсичну, комунікативну та розвивальну функції, що є суттєвим для розуміння виховного потенціалу хореографічних занять у

роботі з дітьми. А. Ворона аналізує фахову діяльність концертмейстера хореографічного колективу, а Т. Боровик, В. Федорчук та К. Вінової обґрунтовують значення музики у професійному розвитку хореографів, що доповнює методичні рекомендації щодо добору музичного супроводу занять народно-сценічним танцем.

Окремої уваги в контексті цієї статті потребує напрям досліджень, пов'язаний із роллю традиційної культури, зокрема танцю, у формуванні національно-культурної ідентичності та патріотичної свідомості особистості. А. Савчин розглядає аксіологію танцю як культуро творчий феномен, що впродовж тисячолітнього історичного розвитку демонструє духовну єдність народу й слугує важливим чинником ціннісного самовизначення особистості в соціумі. О. Кравченко аналізує сучасну державну політику України у сфері утвердження національної ідентичності, зокрема законодавчо закріплений інструмент національно-патріотичного виховання, що набуває особливої актуальності в умовах війни.

О. Гомотюк, А. Біловус та О. Стефанишин на прикладі культурно-просвітницької діяльності Гарвардського інституту українських студій показують, як системна освітньо-культурна робота сприяє збереженню національно-культурної ідентичності навіть поза межами материкової культури. Ці дослідження засвідчують, що завдання, які стоять перед педагогом народно-сценічного танцю, виходять за межі суто технічної підготовки виконавця й набувають ширшого суспільного значення.

Попри наявний доробок, цілісного опису методики побудови заняття народно-сценічного танцю саме для дітей середнього шкільного віку, що синтезував би вимоги вікової фізіології, психології та хореографічної педагогіки із завданнями національно-культурного й патріотичного виховання, на сьогодні бракує, що й визначило мету цієї статті.

Мета статті – обґрунтувати методику побудови заняття народно-сценічного танцю для дітей середнього шкільного віку на основі врахування їхніх анатомо-фізіологічних і психологічних особливостей, визначити принципи, методи та структурні компоненти освітнього процесу, а також розкрити роль репертуару, музичного супроводу й концертної діяльності у формуванні виконавської майстерності та мотивації підлітків.

Виклад основного матеріалу. Середній шкільний (підлітковий) вік – період інтенсивної, проте нерівномірної перебудови організму дитини, пов'язаної зі статевим дозріванням; його початок традиційно фіксу-

ють у дівчат з 11–12, у хлопців з 13–14 років (Хрипкова, 2002). «Пубертатний стрибок» супроводжується активізацією гормональної системи, прискоренням росту й набору ваги, проте випереджальний розвиток довгих кісток кінцівок відносно грудного відділу й тулуба спричиняє тимчасову дисгармонію рухів, порушення постави й зниження природньої координації (Коц & Коц, 2020). Одночасно спостерігається уповільнення дозрівання дихальної та серцево-судинної системи: вузькість судин при зростаючому обсязі серця може провокувати нестабільність артеріального тиску, підвищувальну стомлюваність і послаблення уваги під час фізичного навантаження.

Психологічно цей період характеризується підвищеною емоційною лабільністю внаслідок домінування процесів збудження над гальмуванням у корі головного мозку (Токарева, Шамне, 2017). Розбіжність темпів фізичного й психічного дозрівання (явище акселерації та ретардації) зумовлює потребу в індивідуалізованому підході педагога: акселерати потребують реалізації набуті фізичної переваги через ускладнені завдання й лідерські ролі, тоді як ретарданти – додаткової підтримки й ситуацій успіху для подолання невпевненості. Водночас удосконалення пізнавальних процесів – мислення, довільної уваги, пам'яті, уяви – створює сприятливе підґрунтя для свідомого, а не суто наслідувального засвоєння хореографічного матеріалу за умови методично грамотної організації заняття.

Принципи методики організації освітнього процесу. Побудова занять народно-сценічного танцю для підлітків спирається на комплекс педагогічних принципів, серед яких визначальними є доступність та індивідуальний підхід (з урахуванням фізичних можливостей і рівня підготовки кожного вихованця), систематичність і послідовне ускладнення матеріалу, міцність засвоєння через багаторазове варіативне повторення, а також свідомість і активність, що передбачають розуміння дитиною сенсу виконуваних вправ (Пригода, 2014; Лісовська, 2021). Не менш важливим є принцип поєднання вербальних і невербальних способів впливу (показ у поєднанні зі словесним поясненням), принцип міжпредметних зв'язків із суміжними видами мистецтв (Зайцев, Колесниченко, 2007), принцип емоційності та принцип демократичного гуманного ставлення до дитини, що формує довіру до педагога як необхідну передумову стійкого інтересу до хореографії.

Серед методів навчання провідну роль відіграють наочні (показ, зразок, відеоматеріал) і словесні методи, що доповнюють один одного, а також практичні методи –

багаторазове відпрацювання вправ і ігровий метод (змагання), який у підлітковому віці ефективно поєднує емоційну розрядку з цілеспрямованим закріпленням технічних навичок.

Структура заняття та послідовність вправ екзерсису. Заняття народно-сценічного танцю для дітей середнього шкільного віку доцільно будувати за тричастиною схемою: вступна частина (5–7 хвилин розігріву в партері або біля опори в повільному темпі), основна частина (екзерсис біля опори та вправи на середині зали) і заключна частина (вправи на нормалізацію дихання й закріплення матеріалу в спокійному темпі). Екзерсис біля опори, тривалість якого не повинна перевищувати 20 хвилин, вибудовується в послідовності, що поступово залучає до роботи різні групи м'язів і суглобів – від присідань (plie) і вправ для стопи (battement tendu, battement tendu jete) через колові рухи (rond de jambe, rond de pied), підготовку до «мотузочки» (passe), повороти стопи (pas tortilla), м'які розвороти (battement fondu) і роботу з ненапруженою стопою (flic-flac) до розгортання ноги на 90 (battment developpe), вистукування і великих кидків (grand battment jete) (Зайцев, Колесниченко 2007).

Вправи на середині зали спрямовані на розвиток умінь керувати не лише тілом, а й емоційним станом та здатністю до перевтілення; логічним їх завершенням є етюдна робота на матеріалі характерних національних танців. З огляду на вікові особливості підлітків доцільним для опанування є чеський, естонський, литовський і молдавський характери, а також регіональна українська лексика (Волчукова та ін., 2013), оскільки вони поєднують парну взаємодію, чіткий ритмічний малюнок і розвиток дрібної моторики ніг без надмірного силового навантаження. Ускладнення вправ для підлітків реалізується через поступове прискорення темпу, введення положення ераulement, виходу на releve, роботи з реквізитом і в парі, а також через скорочення пауз між елементами комбінації.

Добір репертуару та музичного супроводу. Музичний супровід заняття виконує не лише організаційну, а й виховну функцію, формуючи музичний слух і естетичний смак дитини (Голдрич, 2003), тому музичний матеріал варто підбирати заздалегідь, ураховуючи його доступність, чіткість акцентів і відповідність характерній манері обраного етносу. Навчальні комбінації доцільно обмежувати 8 тактами для зосередження уваги на технічному засвоєнні руху, тоді як танцювальні – розширювати до 16–32 тактів для розвитку емоційної виразності. Як зазначають А. Ворона (2025) та

Т. Боровик, В. Федорчук і К. Вінової (2025), якість музичного оформлення хореографічного заняття та тісна творча взаємодія педагога з концертмейстером безпосередньо впливають на розвиток метро ритмічного відчуття, музикальності й художньої виразності виконавців, що повною мірою стосуються і роботи з дитячим колективом народно-сценічного танцю.

Формування репертуару варто здійснювати з урахуванням принципів узгодженості форми й змісту та відповідності хореографічної лексики вікової категорії виконавців (Пригода, 2014), поступово ускладнюючи раніше вивчені етюди за рахунок лексики, композиційної побудови та тривалості. Орієнтація на кращі зразки репертуару провідних національних колективів – Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського, Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Григорія Верьовки – сприяє формуванню художнього смаку вихованців за умови відповідності обраного матеріалу їхньому виконавському рівню.

Народно-сценічний танець як чинник формування національно-культурної ідентичності. Окрім суто виконавських і оздоровчих завдань, заняття народно-сценічним танцем виконують глибшу культурно-виховну функцію, пов'язану з формуванням у підлітків національно-культурної ідентичності – усвідомлення особистістю своєї належності до української нації, її історичної пам'яті та духовно-культурних цінностей. Народний танець, за своєю природою обрядовий та ігровий, є одним із найархаїчніших і водночас найдієвіших способів передавання від покоління до покоління колективного досвіду й світоглядних уявлень народу, а тому регулярне й змістовне залучення дитини до автентичної регіональної лексики виконує роль не менш важливу, ніж суто технічне вдосконалення виконавських навичок.

Л. Савчин (2023) обґрунтовує розуміння танцю як культуротворчого феномену, що впродовж тисячоліть демонструє духовну єдність народу й формує ціннісну основу особистості, яка інтегрується в соціум. У застосуванні для роботи з дитячим хореографічним колективом це означає, що педагогу варто свідомо розкривати перед вихованцями не лише техніку виконання регіональних рухів, а й їхній історико-культурний контекст – походження, обрядове значення, зв'язок із побутом і світоглядом певної місцевості, – перетворюючи вивчення танцю з механічним відтворенням руху на усвідомлене прилучення до національної культурної спадщини.

Ця виховна функція набуває особливого суспільного значення в сучасних умовах, коли, за спостереженням О. Кравченко (2026), питання утвердження національної ідентичності законодавчо визначено одним із пріоритетних напрямів державної політики, а національно-патріотичне виховання – одним із інструментів його реалізації. Хореографічний колектив, що системно працює з автентичною народною лексикою, тим саме долучається до розв'язання завдань загальнонаціонального значення, формуючи у підлітків не лише виконавську майстерність, а й свідоме, ціннісне ставлення до культурної спадщини власного народу.

Показовим у цьому сенсі є історичний досвід, описаний О. Гомотюк, Л. Білоус, О. Стефанішин (2021) на прикладі культурно-просвітницької діяльності Гарвардського інституту українських студій: систематична, організована освітньо-культурна робота – навчальні програми, наукові дослідження, видавнича та просвітницька діяльність – виявилась дієвим інструментом збереження національно-культурної ідентичності навіть в умовах відірваності від материкової культури. Цей досвід підтверджує загальнопедагогічний принцип, застосовний і до роботи дитячого хореографічного колективу: послідовна, змістовно наповнена культурно-освітня діяльність здатна ефективно формувати й підтримувати національну самоідентифікацію особистості навіть у складних історичних обставинах.

Отже, методично грамотна побудова занять народно-сценічного танцю – з увагою до автентичності регіональної лексики, її історико-культурного пояснення та залучення підлітків до усвідомленого, а не суто механічного відтворення традицій – безпосередньо слугує завданням національно-культурної ідентичності та патріотичного виховання, доповнюючи розглянуті вище фізіологічні, психологічні та суто методичні аспекти організації навчального процесу.

Концертна діяльність як чинник мотивації. Участь у звітних концертах, фестивалях і конкурсах є підсумком навчально-виховної роботи та водночас потужним стимулом до самостійного вдосконалення технічної майстерності. Серед провідних всеукраїнських і міжнародних форм такої діяльності – фестивалі-конкурси народної хореографії імені Павла Вірського та Миколи Вантуха, міжнародний фестиваль «Веселкова терпсихора» та інші (Мартиненко, 2020). Це узгоджується з висновками І. Єнгалічевої, Ю. Нікітської та К. Нашкородової (2026) про значення культурно-творчого компонента освітнього середовища – участь в концертній діяльності, фестивалях

і мистецьких проектах – для формування професійної ідентичності та творчої активності майбутнього фахівця, а також із положеннями В. Ткаченко, І Маслової, О. Цвячки й О. Атамась (Ткаченко та ін., 2026) про катарсичну й гармонізувальну функцію танцю, яка допомагає підлітку опанувати власний емоційний стан через сценічне самовираження.

Висновки. Методика побудови заняття народно-сценічного танцю для дітей середнього шкільного віку має ґрунтуватися на комплексному врахуванні анатомо-фізіологічних (дисгармонія росту, нестабільність серцево-судинної системи) і психологічних (емоційна лабільність, нерівномірність темпів дозрівання) особливостей цього вікового періоду. Дотримання системи педагогічних принципів – доступності, систематичності, міцності свідомості й активності, емоційності та демократичного ставлення до вихованців – у поєднанні з тричастиною структурою заняття та методично обґрунтованою послідовністю вправ екзерсису забезпечує рівномірний розвиток виконавських навичок без ризику перенавантаження. Важливими чинниками якісної підготовки є виважений добір репертуару й музичного супроводу відповідно до вікових можливостей учнів, а також залучення підлітків до концертної, фестивальної та конкурсної діяльності, що формує стійку мотивацію до подальшого вдосконалення в народно-сценічній хореографії. Окремого і дедалі більшого значення дітей до автентичної народної культури як дієвого чинника формування національно-культурної ідентичності та патріотичної свідомості молодого покоління.

Перспективи подальших досліджень убагачуються в розробленні диференційованих методичних рекомендацій окремо для хлопців і дівчат середнього шкільного віку з урахуванням встановлених відмінностей у темпах їхнього фізичного дозрівання, а також у вивченні впливу цифрових технологій на організацію самостійної роботи підлітків над хореографічним матеріалом.

Список бібліографічних посилань

- Боровик, Федорчук, Вінової, 2025 – Боровик, Т., Федорчук, В., Вінової, К. (2025). Професійний розвиток майбутніх хореографів засобами музики в умовах університетської освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 89(1), 126–133. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-1-17>
- Булага, 2020 – Булага, К. (2020). Дидактичні умови організації навчальної діяльності вихованців дитячого хореографічного колективу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09. Полтава. 344 с.
- Волчукова та ін., 2013 – Волчукова, В., Бугаєць, Н., Ліманська, О., Тіщенко, О. (2013). Методика роботи з хореографічним колективом: Основи курсу: навч.-метод. посіб. Харків: НТМТ. 326 с.
- Ворона, 2025 – Ворона, А. (2025). Наукові засади фахової діяльності концертмейстера у хореографічному класі університету. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 85(1), 256–262. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-39>
- Володько, 2007 – Володько, В. (2007). Методика викладання народно-сценічного танцю: навч.-метод. посіб. 2-е вид., переробл. Київ: ДАКККиМ. 306 с.
- Голдрич, 2003 – Голдрич, О. (2003). Хореографія: Основи хореографічного мистецтва та основи композиції танцю: навч. посіб. Львів: Край. 160 с.
- Гомотюк, Біловус, Стефанишин, 2021 – Гомотюк, О., Біловус, А., Стефанишин, О. (2021). Культурно-просвітницька праця Гарвардського інституту українських студій у другій половині ХХ ст. щодо збереження національної ідентичності. *Старожитності Лукомор'я*, 6(9), 75–92.
- Єнгалічева, Нікітська, Нашкородова, 2026 – Єнгалічева, І., Нікітська, Ю., Нашкородова, К. (2026). Вплив освітнього середовища закладу вищої освіти на професійний розвиток майбутнього хореографа. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, 1, 43–48. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2026-2-43-48>
- Зайцев, Колесниченко, 2007 – Зайцев, Є., Колесниченко, Ю. (2007). Основи народно-сценічного танцю: навч. посіб. 2-е вид., допрац. і доповн. Вінниця: Нова книга. 416 с.
- Коц & Коц, 2020 – Коц, С., Коц, В. (2020). Вікова фізіологія та вища нервова діяльність: навч. посіб. Харків: ХНПУ. 288 с.
- Кравченко, 2026 – Кравченко, О. (2026). Концептуальні суперечності формування державної культурної стратегії національної ідентичності в Україні: теоретико-методологічний аспект. *Архітектура соціалізації: людина в ландшафті культури*, 4–15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18402775>
- Лісовська, 2021 – Лісовська, Н. (2021). Теорія та методика народно-сценічного танцю: навч.-метод. посіб. 2-е вид., доповн. Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 178 с.
- Мартиненко, 2020 – Мартиненко, О. (2020). Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика: навч. посіб. Бердянськ. 390 с.
- Мостова, 2020 – Мостова, І. (2020). Народно-сценічний танець та методика його викладання: конспект лекцій: навч. посіб. Харків: ХДАК. 123 с.
- Пригода, 2014 – Пригода, А. (2014). Особливості викладання народно-сценічного танцю у хореографічних колективах самодіяльності. *Вісник Львівського університету*, 14, 262–265.
- Савчин, 2023 – Савчин, А. (2023). Аксиологія танцю в культурологічній парадигмі: традиції і сучасність. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 59–64.
- Ткаченко та ін., 2026 – Ткаченко, В., Маслової, І., Цвячка, О., Атамась, О. (2026). Танець як інструмент внутрішньої і зовнішньої гармонізації особистості майбутнього хореографа. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, 1, 49–54. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2026-2-49-54>
- Токарева, Шамне, 2017 – Токарева, Н., Шамне, А. (2017). Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ. 548 с.
- Хрипкова, 2002 – Хрипкова, А. (2002). Вікова фізіологія: навч. посіб. Київ: Вища школа. 272 с.

References.

- Borovyk, T., Fedorchuk, V., Vinovoi, K. (2025). Professional development of future choreographers through music in the context of university education. *Current Issues in the Humanities*, 89(1), 126–133. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-1-17> [in Ukr.].
- Bulaha, K. (2020). Didactic conditions for organizing the educational activities of members of a children's dance

- ensemble: Theses Ph.D Dissertation in Pedagogy: 13.00.09. Poltava. 344 p. [in Ukr.].
- Volchukova, V., Bugaets, N., Limanska, O., Tishchenko, O. (2013). Methodology of working with a choreographic team: basics of the course: educational and methodological manual. Kharkiv: NTMT. 326 p. [in Ukr.].
- Vorona, A. (2025). Scientific principles of the professional activity of an accompanist in a university choreographic class. *Current issues in the humanities*, 85(1), 256–262. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-39> [in Ukr.].
- Volodko, V. (2007). Methodology of Teaching Folk-Stage Dance: teaching and methodological manual. 2nd revised edition. Kyiv: DAKKIM. 306 p. [in Ukr.].
- Goldrych, O. (2003). Choreography: Fundamentals of the Art of Choreography and Fundamentals of Dance Composition: study guide. Lviv: Kray. 160 p. [in Ukr.].
- Homotiuk, O., Bilovus, L., Stefanishyn, O. (2021). Cultural and educational work of the Harvard Ukrainian Research Institute in the second half of the 20th century regarding the preservation of national identity. *Starozhytnosti Lukomoria*, 6(9), 75–92 [in Ukr.].
- Yengalycheva, I., Nikitska, Yu., Nashkorodova, K. (2026). The influence of the higher education institution's educational environment on the professional development of a future choreographer. *Bulletin of Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University. Series "Pedagogical Sciences"*, 1, 43–48. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2026-2-43-48> [in Ukr.].
- Zaitsev, Ye., Kolesnychenko, Yu. (2007). Fundamentals of Folk-Stage Dance: study guide. 2nd edition, revised and expanded. Vinnytsia: Nova Knyha. 416 p. [in Ukr.].
- Kots, S., Kots, V. (2020). Age-related physiology and higher nervous activity: a study guide. Kharkiv: KhNPU. 288 p. [in Ukr.].
- Kravchenko, O. (2026). Conceptual contradictions in the formation of a state cultural strategy for national identity in Ukraine: theoretical and methodological aspects. *Architectonics of Socialization: The Individual in the Cultural Landscape*, 4–15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18402775> [in Ukr.].
- Lisovska, N. (2021). Theory and technique of folk stage dance: educational and methodical guide. 2nd ed., suppl. Odesa: SNPU named after K.D. Ushinskyi. 178 p. [in Ukr.].
- Martynenko, O. (2020). Methodology of working with a choreographic group: theory and practice: a study guide. Berdyansk. 390 p. [in Ukr.].
- Mostova, I. (2020). Folk-Stage Dance and Teaching Methodology: Lecture Notes: study guide. Kharkiv: KhDAK. 123 p. [in Ukr.].
- Pryhoda, L. (2014). Specifics of teaching folk-stage dance in amateur dance groups. *Bulletin of Lviv University*, 14, 262–265 [in Ukr.].
- Savchyn, L. (2023). The Axiology of Dance in a Culturological Paradigm: Tradition and Modernity. *Bulletin of the National Academy of Culture and Arts Management*, 1, 59–64 [in Ukr.].
- Tkachenko, V., Maslova, I., Tsviachka, O., Atamas, O. (2026). Dance as a tool for the internal and external harmonization of the future choreographer's personality. *Bulletin of Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University. Series "Pedagogical Sciences"*, 1, 49–54. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2026-2-49-54> [in Ukr.].
- Tokareva, N., Shamne, A. (2017). Developmental and Educational Psychology: study guide. Kyiv. 548 p.
- Khrypkova, A. (2002). Age-related physiology: a study guide. Kyiv: Higher School. 272 p. [in Ukr.].

HANCHYCH Alisa

Lecturer at the Department of Choreography,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

SYNIEOK Vira

Merited (Performing) Artist of Ukraine, Head at the the Department of Choreography,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

KALIEVSKYI Kostiantyn

Ph.D, Associate Professor at the Department of Choreography,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

METHODOLOGY OF STRUCTURING A FOLK-STAGE DANCE LESSON FOR MIDDLE SCHOOL-AGE CHILDREN

Summary. Introduction. Adolescents' interest in folk-stage dance is declining relative to contemporary trends, although it remains fundamental to choreographic education and children's physical and aesthetic development. Existing studies on children's ensembles are largely generalized, with little focus on adolescents.

Purpose. To substantiate a methodology for structuring a folk-stage dance lesson for middle school-age children based on their anatomo-physiological and psychological features, define its principles and components, and reveal the role of repertoire, music and concert activity in building performance skills and motivation.

Methods. Theoretical analysis, systematization and generalization of pedagogical, psychological and physiological literature, comparative analysis of methods of teaching folk-stage dance, and generalization of practical pedagogical experience.

Results. Lesson effectiveness depends on combining accessibility, an individual approach, systematicity,

lasting skill acquisition, verbal and non-verbal methods, consciousness, activity, emotionality and a democratic attitude. A three-part lesson structure and grounded barre-exercise sequence distribute load evenly given adolescents' uneven growth and cardiovascular instability. Age-appropriate repertoire criteria are clarified; concert and competition activities strengthen motivation and skills.

Originality. A holistic methodology for structuring a folk-stage dance lesson for middle school-age children is proposed for the first time, integrating physiological and psychological requirements with choreographic pedagogy and tasks of national-cultural.

Keywords: folk-stage dance; adolescence; teaching methodology; choreographic ensemble; lesson structure; musical accompaniment; concert activity; national-cultural identity; patriotic education.

Одержано редакцією 31.08.2026
Прийнято до публікації 11.09.2026